

TÁRSADALMI, MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati heti szaklap.

SZERKESZTI:
LITSCHAUER LAJOS

kir. főmérnök, a selmeczbányai m. kir. bányaiskola
ügyvezető szaktanára.

Megjelenik: Minden vasárnap.

Előfizetési ára: Egy évre 12 korona.

Selmeczbánya, 1908. június hó 27-én.

A „Jó Szerencsét“, mely néhány hónappal ezelőtt avval a czélzattal indult meg, hogy Magyarország bányász-és kohász-altisztjei között összekötő kapcsolóul szolgáljon, hazafias törekvéseiket támogassa és a távol vidékek messze tájékain szétszórt szaktársakat együttérző nagy családdá tömörítse, a legmelegebben üdvözli ma az ország minden részéből Selmeczbányán összesereglett bányász-és kohász-altiszteket, a kik azért jöttek ide, hogy egyesületet alakítva, ország-világ előtt dokumentálják összetartozóságukat, szakjuk iránt való lelkesedésüknek tanúságjelét adják és bizonyosságot adjanak arról, hogy hazafias lelkesedéssel csatlakoznak azon lelkes szakemberekhez, kik az ország bányászatának és kohászatának fejlesztését és előbbrevitelét szívéükön hordják.

Legőszintébb jó szerencsét kívánással üdvözljük Erdély, Szatmár-, Nógrád-, Borsod-, Gömör-, Bars-, Zólyom-vármegyék és a Szepesség bányász- és kohász-altiszt küldötteit a „Magyar Bányász- és Kohász-Altisztek Országos Egyesületé”-nek alakuló gyűlése alkalmából s szívből kívánjuk, hogy munkálkodásukat a haza javára és szakunk dicsőségére, Isten áldása kísérje.

Fontos és mélyreható dolognak tartjuk a magyar bányászati és kohászati altiszteknek egyesületbe való tömörülését, mert hisszük és valljuk, hogy hazánk bányász- és kohász-altisztjei, az ország és szakjuk iránt való nagy kötelességeiket ismerik és tudják, hogy egyesülésükkel új és nagy kötelességek teljesítésére vállalkoztak; mert hisszük, valljuk és teljes meggyőződéssel állítjuk, hogy a magyar bányász- és kohász-altisztek hazafias missziójuknak tudatában, az egyesülésből új erőt merítenek és megújult erővel, az eddiginél is nagyobb lelkesedéssel fogják szolgálni a bányászat és kohászat szent ügyét.

Magyarország bányász- és kohász-altisztjei az őstiszteletű bányászjelvénnnyel, az ékkel és kalapáccsal diszített trikolor alá sereglettek és ezt a bányásztrikolorot követni fogják hiven, lelkesen az idők végezetéig s mindaddig míg Magyarországon, magyar bányász csakány cseng, a hont szerző ősök véréből szentté lett föld szikla alapjain.

Sok és nagy nehézséggel kellett megküzdeni azoknak, kik az altisztek egyesülési mozgalmát a megvalósulás medrébe terelték s nagy s hervadhatatlan lesz dicsőségük is, ha az, a mit terveznek, valóvá fog válni. De nemcsak a kezdeményezőket illeti meg a dicséret és az elismerés, hanem azokat is, kik az utattörők hívó szózatát meghallva, megértették és az első hívó szóra összegyülekeztek, hogy a kitűzött zászlót kövessék és az általa jelképezett eszmének szolgálatába álljanak.

Szép számmal gyülekeztek a magyar bányász- és kohász-altisztek a kibontott zászló alá, de még igen nagy

azok száma, kik a tömörülés és az egyesülésben való erő hatalmában kételkednek, kik az alakuló egyesület nemes, hazafias, szakot-fejlesztő célzatát nem értik meg és a kik, ki tudja milyen aggályok által feszélyezve, s nem létező rémek által megfélemlítve, még tartózkodnak a csatlakozástól.

A kételkedők bizzanak!

A rettegők bátorodjanak!

Teljes bizalom és önérzetes bátorság azok a tényezők, a melyek a magyar bányász- és kohász-altisztek egyesületét nagygyá, hatalmassá s a nemzet közgazdasági tényezőjévé teszik s melyek megadják majd módját és lehetőségét annak, hogy a magyar bányász- és kohász-altiszti kar azt a helyet foglalja el a társadalomban, a mely ötet nehéz hivatásánál, közgazdasági pozíciójánál és azon helyzeténél fogva méltán és jogosan megilleti, mely ötet a tudomány és a gyakorlat, a tőke és a munka, a szellemi és a nyers erő közé állította s mely nagy és szent kötelességeket ró rá úgy a szak fentartása és fejlesztése, mint a nemzeti vagyon megtartása és gyarapítása terén.

Ha Magyarország bányász- és kohász-altisztjei mind megértik majd, hogy a király, a kormány, a haza és a szak bizva-bizik hűségükben, kötelességérzetükben, hazafiságukban és tudásukban s megértik azt, hogy e bizalom nagy és szent kötelességeket ró rájuk, akkor megértik majd azt is, hogy egyesült erővel sokkal tökéletesebben felelhetnek meg királyuk, hazájuk, kenyéradójuk és szakjuk iránt való szent kötelességüknek, mintha egyenként küzdenek az idők árjával s belátják majd, hogy azok, kik szent, nemes és önzetlen célzattal egyesületbe tömörültek, önérdüküket is szolgálják.

Magyarország bányász és kohász altisztjei!

Önönvállalta kötelességből és igaz lelkesedéssel üdvözlő Önöket a „Jó Szerencsét“ szaklap akkor, mikor Selmeczbánya ős falai között egyesületet alapítani ösz-

szegyülekeztek. Isten áldása kísérje működésüket, tegye nagygyá egyesületüket, virágoztassa fel szakunkat és engedje, hogy az a mit terveznek hazánk javára és szakunk dicsőségére szolgáljon! Ugy legyen!

Jó Szerencsét!

*

Selmeczbánya, 1908. június 28-án.

Csodálatos! Az idők folyását titkos törvényesség szabályozza; a múltak emlékei elhomályosodnak, a történelem nevezetes eseményeinek napjai a feledés homályába merülnek!

Tizenhat évvel ezelőtt ünneptől hangos volt Selmeczbánya. Selmeczbányának nagy ünnepe volt. Ősi főiskolájának egyik palotáját ma tizenhat éve szentelték fel a kormány képviselőinek jelenlétében; zászlódíszot öltött a város; minden háznak kedves vendége volt; az ősi kamaráház vendégül fogadta Dr. Wekerle Sándor pénzügyminisztert és a bányászok esti felvonulása a régi idők dicsőségének szép emlékeit idézte emlékezetünkbe. Nagy ünnepe volt a magyar bányászatnak és kohászatnak 1892. év június hó 27. napján, mert ekkor alakult meg az „Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület“, mely a magyar bányászat az ezredévet is meghaladó múltjára támaszkodva és a magyar bányászok hagyományos társulási szellemének csiréjából fakadva, hosszú évek küzdelmeinek révén a „Magyar Bányászati és Kohászati Irodalompartoló Egyesület“ zsenge hajtásából hatalmas és erőteljes törzsszé fejlődött ki és bár azóta Selmeczbányáról elszakadt, ott a haza szívében, Budapesten is hűségesen ápolja a régi tradíciókat, fejleszti a szakot, védi érdekeit és támogatja tagjait az élet küzdelmében. Ünnepe volt Selmeczbánya kincstári bányászatának is e napon mert ekkor avatták fel nagy fényrel a Miniszterelnök nevével ékeskedő Sándor zúzóművet, melyhez akkor sok és nagy reménykedés fűződött.

Tizenhat év óta sokat fordult a világ. Ma is ünnepet ülünk Selmeczbányán, de ünnepünk csendes, szerény és nem zajlik le a nagy nyilvánosság előtt. Ma is egyesületet alakítottak Magyarország bányászai és kohászai Selmeczbányán, — de nem új és pompás palotában, hanem a bányásziskola ódon épületének szerény falai között; ma is idegenből jött bányászembereket üdvözlünk szerény hajlékunkban, de nem jelezte az ünnepet külső dísz és pompa. Néhány kicsike kis bányászjelvény és nemzetiszínü kokárda a mellen, egyetlen egy nemzeti lobogó a bányásziskola ormán, ez volt minden a mi mutatta, hogy valami rendkívüli dolog történik. Nem hirdették

nagyhangú plakátok az ünnepélyek rendjét s még Selmezbánya régi polgárai között is sokan voltak, kik még nem is sejtették, hogy a bányászok hűek ősi tradícióikhoz és ismét Selmezbányát választották ujonnan alakítandó országos egyesületük központjául. Még a Sándor zúzómű is újra nagy embersokaságot gyűjtött maga köré, a tizenhat éves forduló alkalmából; csak hogy nem ünnepre, hanem gyászra hívta a harang és a kürt szava az embersokaságot a tizenhat évvel ezelőtt nagy ünnepek között rendeltetésének átadott műtelephez; akkor a selmezbányai bányászat jövőjében bizakodó reménykedés hangos és örömtelt szava, ma a tűz veszedelmének pusztító réme adta meg a kíséretet az emberáradat zsidongásához.

De térjünk sorjára.

Junius 27-én este és 28-án a déli vonatokkal, az ország minden tájékáról megbizottak érkeztek, kiket a rendezők a Selmezbányán dívó vendégszeretettel fogadtak, elszállásoltak és vendégül láttak. Vasárnap délután 3 órakor nagy csoportok gyülekeztek a bányaiskola épülete előtt és az előkészítő bizottság elnöke, Kellner Aurél, m. kir. zúzóműintéző pontban egynegyed négy órakor megnyitotta a közgyűlést, melynek tárgyalásai a Himnusz eléneklése után, nagy érdeklődés mellett azonnal meg is indultak.

Jelen voltak:

Andrássi József (Körmöczbánya) a körmöczi vidéki osztály képviselőjében (31 tag); *Ballay János* a selmezi fiók segédtitkára Selmezbányáról; *Bedő István* (Marosujvár) az erdélyrészi sóbányaaltisztek (8) képviselőjében; *Bocsák István*, *Boroska István*, *Branszky István*, *Bremzay János*, *Bretschneider Ferencz*, *Chladni Benő* Selmezbányáról; *Czelder Samu* Erdőbádonyról; *Dániel Mihály* Selmezbányáról; *Donoval István* Hodrusbányáról; *Drozsdják Ágoston* Hegybányáról; *Drozsdják Lajos* Alsó-Hámorról; *Dzsbanek Károly* Hegybányáról; *Fényes János* Selmezbányáról; *Flóra Ignác* és *Glodics Antal* Körmöczbányáról; *Gindl János* a selmezi fiók pénztárosa; *Gindl József* a selmezi osztály házigondnoka Selmezbányáról; *Grünzveig Vilmos* Hodrusbányáról; *Haniska Antal*, *Hillay Márton*, *Honek Ignác*, *Hrntsár Sándor* Selmezbányáról; *Keresztény István* Körmöczbányáról; *Kartalik András*, *Kellner Aurél* mint fiók- és előkészítő bizottsági elnök; *Klinger Béla*, *Krausz János* és *Kriszta János* Selmezbányáról; *Kurinszky József* Körmöczbányáról; *Ladzianszky János* és *Lavall Adorján* Selmezbányáról; *Liska György* Mátránováról, mint a Mizserfa-Mátránovái osztály (18) képviselője; *Lukács András* Körmöczbányáról; *Marosi Antal*, *Martinecz József* és *Matejka Gyula* az előkészítő bizottság segédjegyzője Selmezbányáról; *Méga Samu* az iglővidéki osztály (32) képviselőjében Igló-Rosztokáról; *Misresz Flóris* Selmezbányáról; *Misztrik János* Körmöczbányáról; *Molnár*

Lajos Selmezbányáról; Müllmann Antal a felsőbányai osztály (21) képviselőjében Felsőbányáról; Müllmann Róbert Kőrmöczbányáról; Nemes István Selmezbányáról; Oczwirk Henrik Salgótarjából a Salgótarján-Inaszói osztály [24] képviselőjében; Oszwald János Kőrmöczbányáról; Paduch István és Páles Pál Selmezbányáról; Pasko Imre Kőrmöczbányáról, a kőrmöczi osztály [31] képviselőjében; Paulik Károly Selmezbányáról; Pinta Mátyás Budapestről; Pohly János az előkészítő bizottság titkára; Pischl László, Pokorny János, Prandorfi Samu, Preisz Ferencz, id. Riedl Ferencz, ifj. Riedl Ferencz és Rudnay Adolf Selmezbányáról; Rusorán Lajos Fernezeélyről, a fernezeelyi osztály [13] képviselőjében; Schmidt János Selmezbányáról; Sárosi József Hegybányáról; Skripecz Péter, Stefanka Tivadar és Suba Lipót Selmezbányáról; Szabó Ferencz Hegybányáról; Szászik Ferencz, Szedlák István bizottsági jegyző Selmezbányáról; Szekerássy János Istvánházáról; Szép János Selmezbányáról; Szepesi Lajos Szt.-Antalból; Szokol Gyula és Straka Emil Selmezbányáról; Straka József Kőrmöczbányáról; Tihanyi Károly az előkészítő bizottság alelnöke Hegybányáról; Toarniczky József Kőrmöczbányáról; Urban Vilmos, Urbancsok József bizottsági ellenőr és Vancso József Selmezbányáról; Vernóczy Lajos Felsőbányáról, mint a felsőbányai osztály [21] kiküldöttje; Vértes Gusztáv Hodrusbányáról; Winásch János Selmezbányáról és Vojtek János Mátranovákról, mint a Mizserfa-Mátranováki osztály [18] megbízottja.

Az elnöki széklet Kellner Aurél, az előkészítő bizottság elnöke foglalván el, a gyűlést megnyitja. A Himnusz eléneklése, a haza és király lelkesült éltetése után a tárgyalás megindult; a jegyzőkönyv hitelesítői: Klinger Béla, Pohly János és Urbancsok József. A tárgysorozat első pontja az előkészítő bizottság elnökének terjedelmes beszámoló jelentése, melyből megtudjuk, hogy a bányász- és kohászáltisztek szervezkedése ezelőtt húsz esztendővel indult meg Selmezbányán és, hogy az, azóta mindig napirenden volt, míg a múlt év szeptember hónapjában megújult erővel felszínre kerülván Gindl István, Pohly János, Szedlák István, Gindl János és Urbancsok József, selmezbányai kir. bányaaaltisztekből alakult előkészítő bizottság által nagy erélyességgel a megvalósulás felé tereltetett. Időközben, október 6-án megindult a „JÓ SZERENCSE” heti szaklap, mely „KÖZÉRDEK” rovatában a magyar bányász- és kohász-altisztek ügyét felkarolta, azok az alakulás tárgyában folytatott tanácskozásait és egyéb közléseit reprodukálta s így ahhoz, hogy a mai alakuló gyűlés megtartható, nagyban hozzájárult. Sok és nagy köszönettel tartozik az altiszti kar, az előkészítő bizottság volt elnökének, Gindl István volt kincstári bányaintézőnek, a ki lankadatlan buzgóságával és példás erélyességével nagy érdemeket szerzett az alakulóban levő egyesület lé-

tesítése körül. A jelenleg működő elnökség tisztét folyó év márczius hó 7-én vette át s e naptól fogva minden erejével, minden tudásával és a rendelkezésére állott szabad idő teljes felhasználásával azon igyekezett, hogy a beléje helyezett bizalmat kiérdemelje.

A pénztári kimutatást *Gindl János* pénztáros betérjesztvén, 544 K. 94 f. tőkésített pénztári készletről számol be.

Pénztáros jelentésének tudomásul vétele után, elnök úgy a maga, mint tisztársai nevében leköszön és a közgyűlés további vezetésére korelnöknek választását hozza javaslatba.

Korelnökül egyhangulag *Urban Vilmos* választatván meg, a vidéki osztályok megbízó leveleinek átvétele után megállapítja, hogy 12 megbízott 9 vidéki osztályt, illetve 174 tagot képvisel és, hogy Selmeczbányáról és közvetlen környékéről 74 tag van jelen a közgyűlésen.

Korelnök az alakulás kérdését felvetvén, a megnyilatkozó nagy lelkesedés alapján konstatálja, hogy a „Magyar Bányász és Kohász-Altisztek Egyesülete“ megalakulását az összes megjelentek teljes szívvvel és lélekkel óhajtják és élénk éljenzés közben kinyilatkoztatja, hogy a

Magyar Bányász- és Kohász-Altisztek Országos Egyesülete megalakult.

Napirend szerint következővén, az alapszabály-tervezetnek tárgyalása, korelnök ennek pontonként való felolvasását rendeli el, előbb azonban szövegező bizottság és ellenőrző jegyzők kirendeléséről gondoskodik.

Az alapszabályok pontonként való letárgyalásának menetéről röviden a következőkben számolunk be: Korelnök az alapszabályok tárgyalásának megkezdése előtt indítványozza, hogy Litschauer Lajos főmérnök a tanácskozásban való részvételre kéressék fel, hogy így a közgyűlés ezen nagy fontosságú részének alapos letárgyalása biztosítsák és kéri, hogy küldöttség hívja meg. A küldöttséget Tihanyi Károly vezeti. Litschauer Lajos szívesen enged a felhívásnak, a gyűlésen megjelenik s a beléje helyezett bizalomért köszönetet mond. Az alapszabályok tárgyalásának megkönnyítése végett szövegező bizottságnak és külön e célra megválasztott két jegyzőnek kirendelését kéri. A szövegező bizottságba bevásztják Litschauer Lajos k. főmérnököt, Kellner Aurélt, Tihanyi Károlyt, Urbancsok Józsefet és Szedlák Istvánt. Jegyzökké pedig kijelölik Ballay Jánost és Matejka Gyulát, utóbbiakat azon megbizással, hogy az alapszabályokra vonatkozó módosító indítványokat minél pontosabban feljegyezzék. Az alapszabályok pontonként való felolvasása Szedlák István jegyző kötelessé-

gét képezi. Az alapszabályok szakaszonként való tárgyalása nyugodt komolysággal, a kiküldött megbizottak által kifejtett különvélemények elfogadásával, a leghiggadtabb módon folyt s csak az egyesület hivatalos lapja és a tagsági díj fölött rendelkező 3. és 4. §-ok tárgyalása alkalmával indult meg nagyobb vitatkozás, a melynek vihára azonban csakhamar lecsendesült, mihelyt abban történt megállapodás, hogy az egyesület hivatalos lapjának az alapszabályokban való közelebbi megjelölése mellőztessék és a tagsági díj akként állapittassék meg, hogy azok a tagok, a kik a lapot anyagi okokból tartani nem képesek, évenként 2 K-t, a lapot is pártoló tagok pedig, ennek előfizető díjjával együtt évi 12 K. tagsági díjat fizessenek. Az 5. §. tárgyalása közben arról értesül a közgyűlés, hogy tüzi lárma van a városban, mire korelnök a közgyűlést felfüggeszti és annak folytatását június hó 29-ik napjának reggeli 8 órájára tüzi ki.

*

A tüzi lárma hire, sajnos valóságnak bizonyult. A kincstári Sándor zúzóműhöz tartozó kaliforniai zúzó tetőzete lángban állott. A mentést az uralkodó szél és azon körülmény nehezítette, hogy ünnep és a Rónán nyári multság lévén, a segítség némileg késett. Hála a kohói, a kincstári, a városi és a szomszédos községek tűzoltóságai gyors közbelépésének, a nagyobb veszedelem és különösen a kincstári kohómű épületkomplekszusának pusztulása el volt háritható. A gyors segítségnek köszönhető, hogy a tüzet rövidesen lokalizálni lehetett és fél 8 órakor minden veszély el volt háritva.

*

Nyolcz órára volt kitűzve az altiszti egyesület társas vacsorájának kezdete; de fél kilencznél már jóval több volt az idő, mikor a tűzoltás munkájától és a messze úttól kifáradt csoportok a „Bogya János“-féle új étkező helyiségben lassan-lassan összegyülekeztek. Szépen feldiszitett hosszú asztalok, virágtól diszes teríték sorok és a kincstári bányászzenekar fogadták az eltikkadt érkezőket, kik csakhamar letelepedve, jó étvágygyal és fokozódó kedélyességgel láttak hozzá a kitünően és bőségesen felszolgált pompás ételek és jó italok fogyasztásához. Az étrend szerint, asztalra került: vesepecsenye körözve, kacsá- és libasült vegyes salátával, sódaras és túrós tészta, vegyes gyümölcs, badacsonyi rizling bor, savanyú vízzel. Az első fogásnál szólásra emelkedett Litschauer Lajos szerkesztő, hogy a bányászok hagyományos királyhűségének és hazafiságának kifejezést adva, az ország első bányászatát, a királyt éltesse. Utána *Bedő István* a nemzeti kormányra; *Urbán Vilmos* a „Jó Szerencsét“ felvirágozására üritette poharát; *Hellner Aurél* elnök Grillusz Emil főbányatanácsos, kir. bányaiigazgatót éltetve, beszédében kiemeli, hogy az

egyesület megalakulásának lehetőségét nagyrészt a bányáigazgató úr leereszkedő jóindulatának köszönhetik a bányász- és kohász-altisztek. Litschauer Lajos szerkesztő azt tartja, hogy a „Jó Szerencsét“ is hozzájárult valamivel az alakulás lehetővé tételéhez — s ezért kötelességének tartja Kachelmann Farkas kir. bányatanácsos úrról hálas szívvel megemlékezni, mert első sorban Kachelmann Farkas kir. bányatanácsos jóindulatú pártfogásának köszönhető, hogy a lap megindulhatott. Étkezés közben, a felszólalások előtt és után a Cziczka Sándor karnagy vezetése alatt működő kincstári bányászzenekar szórakoztatta a társaságot. A nagy precizitással előadott zenedarabok sorozatát a programm következőleg jelezte: 1. Párbaj, nyitány. Zadrazsil J-től. 2. Magyar dalegyveleg. Dankó P-től. 3. Polka Mazur. Grosse E. A-tól. 4. Gyors Polka. Beller A-tól. 5. Érezhegység romjai, nyitány. Hellige J-től. 6. Keringő. Matys J-től. 7. Nagy magyar dalegyveleg. Bachó J-től. 8. Rákóczy. Felszólalások, bányászdalok sorban követték egymást s az éjfél már nagyon megközelítette az idő, mikor az elnök felhívására és azon figyelmeztetésére, hogy holnap még nagy munka vár a tagokra, miundannyian csendesen pihenni tértek.

*

Selmezbánya, 1908. június 29-én.

Pontban 8 órakor ismét teljes számban együtt van az altiszti kar, hogy az este félbeszakadt tanácskozás fonalát újra felvegye. *Urbán Vilmos* korelnök újra megnyitván a gyűlést, az alapszabályok hátralevő részének letárgyalása nagyobb vita nélkül, másfél óráig tartó alapos megbeszélés után, aránylag gyorsan be lett fejezve. Az alapszabályok letárgyalása után a már megalakult egyesület tisztikárának megválasztására kerülvén a sor, egyhangu választás útján az új egyesület elnöke: *Hellner Aurél*, alelnöke *Tihanyi Háróly*, titkára *Ballay János*, pénztárosa *Gindl János*, ellenőre *Urbancsok József*, jegyzője *Szedlák István*, könyvtárosa és házigondnoka *Gindl József* lett. Választás után *Urbán Vilmos* korelnök buzdító szavak kíséretében helyét az újonnan megválasztott elnöknek adja át, — ki programját kifejtve, buzgó és lelkesült együttműködésre hívja fel a tagokat és a vidéki osztályok küldötteinek fáradozásukat meleg szavakban megköszöni. *Andrássy József* indítványára *Dr. Wekerle Sándor* miniszterelnök és pénzügyminiszter, *Dr. Popovics Sándor* pénzügyminiszteri államtitkár ö nagyméltóságaik, valamint *Gr. Battyáni Tivadar* ö méltóságának táviratban való üdvözlését nagy lelkesedéssel elhatározza a közgyűlés. Az üdvözlő táviratok szövegét az elnökség nyomban megállapítja, mire a közgyűlés azok feladását azonnal elrendeli. Egyhan-

gulang megnyilatkozó kívánságra még *Gindl Istvánt* az előkészítő bizottság volt elnökét is táviratban üdvözli a közgyűlés, mire a tárgysorozat kimerülésével elnök a gyűlést, a tagok élénk éljenzése mellett és a „Szózat“ lelkesült eléneklése után délelőtt fél tizenkettőkor berekeszti.

Gyűlés után a jelenvolt egyesületi tagokat a „Jó Szerencsét“ fényképésze lefotografálta, az elnökség pedig úgy intézkedett, hogy a képet egy korona befizetése ellenében minden tag számára megrendeli.

*

Az ünnepély lezajlott, az alakulás megtörtént. Az új egyesület jövője és boldogulása Isten és a tagok kezében van!

Jó szerencsét!

*

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter úr ő nagyméltóságától, ezen tudósításunk lezárása közben, az elnökséghez a következő távirat érkezett:

Kellner Aurél elnök Selmezbánya.

A Selmezbányán egybegyült bányász és kohász altisztek üdvözlő sürgönyét a Miniszterelnök úr megkapta és engem bizott meg azzal, hogy ezen figyelemért őszinte köszönetének adjak kifejezést.

PONGRÁCZ, elnöki tanácsos.

melyet ezennel nagy örömmel reprodukálunk, bebizonyítva látván ezen távirat által, hogy a magas kormány a magyar bányász- és kohász-altisztek egyesületbe tömörülését szívesen és kegyesen tudomásul vette.

Gépészet.

Levegőfőlölsleg tüzelő-rácsokon. A tüzelő-rácsokon jelentkező levegőfőlölsleg megállapítása céljából, 1. az elvonuló fűtőgázok és 2. a tüzelő rácsok alá vezetett levegőnek a hőmérsékletét kell megmérni, 3. Órsat-készülék segítségével meg kell állapítani a fűtőgázok szénsavban és oxzigenben való tartalmát. Legyen az elvonuló fűtőgázok megmért hőmérséklete $T = 270^{\circ}\text{C}$, a tüzelő rácsok alá áramoló levegőnek hőmérséklete t pedig $= 20^{\circ}$; CO_2 -ben való tartalmuk 10% , O -ban való tartalmuk pedig 9% s így $\text{CO}_2 + \text{O} = 10 + 9 = 19\%$. A gázokon átvonuló levegőnek L -nek mennyiségét

$$L = \frac{21}{21 - 79 \left(\frac{\text{O}}{\text{N}} \right)}$$

egyenlőség szerint határozhatjuk meg, megjegyezvén, hogy N itt, a keveréknek nitrogénben való tartalmát jelenti. Ha a fent hozott egyenlőségbe a példaképpen felvett értékeket bele helyettesítjük, lesz:

$$L = \frac{21}{21 - 79 \left(\frac{9}{98} \right)} = 1.78$$

1 kg. 8100 H. E.-el bíró szénanyagnak elégetéséhez elméletileg 11.4 m^3 azaz, mert 1 m^3 levegőnek a súlya 1.29 kg ., 8.84 m^3 levegő kell. Egy köbméter levegőnek 1°C -al való hőmérséklet emelésére 0.25 H. E. kívánatos lévén, a veszteség

$$V = \frac{1.78 \cdot 11.4 \cdot 250 \cdot 0.25}{8100} = 100 = 16\%$$

(Techn. Ztrbl. 1908. 20. sz.)

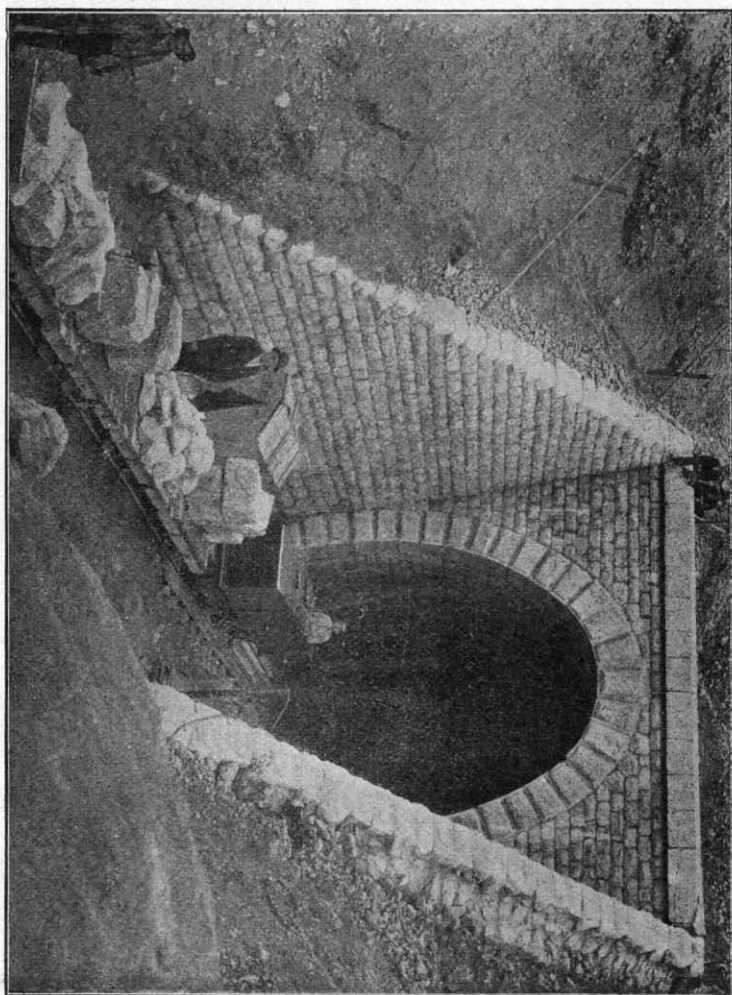
Vegyes tüzelésű kazánok. Az angol haditengerészet kazánjainál vegyes tüzelést terveznek olyképpen, hogy a széntüzelésű gőzkazán rostélya alá retortát helyeznek, a melybe a fűtőolajat gőzinjektor segítségével vezetik. A magas hőmérséklet meggyújtja az olajat, a gázok pedig a tűzpart alatt keresztben fekvő kamarán át, fölfelé vezető nyílásokon át a tűzhíd mögött való térbe jutnak, a hol azután a rostélyon el nem égett füstöt és szénrészecskéket elégetik. (Pt. Sz. 1908. 17. sz.)

Regadott szabadalmak. 42387. l. sz. Bergmann Elektricitäts Werke Aktiengesellschaft cég Berlinben. Lapátmegerősítés gőzturbinák számára. Vd|1. oszt. 1907. okt. 24. — 42392 l. sz. Dake Charles William gyáros Grand-Rapidsban. Ujitások turbinákon. Vd|2. oszt. 1907. okt. 28. — 42395 l. sz. Allgemeine Elektricitäts-Gesellschaft cég Berlinben. Nyomás-kiegyenlítő berendezés centrifügák, szivattyúk, turbinák, stb. forgókerekeinél. Vd. oszt. 1907. szept. 2. Elsőbbsége 1907. jan. 21-től kezdődik. (Bp. Kzl. 1908. 144. sz.)

Építészet.

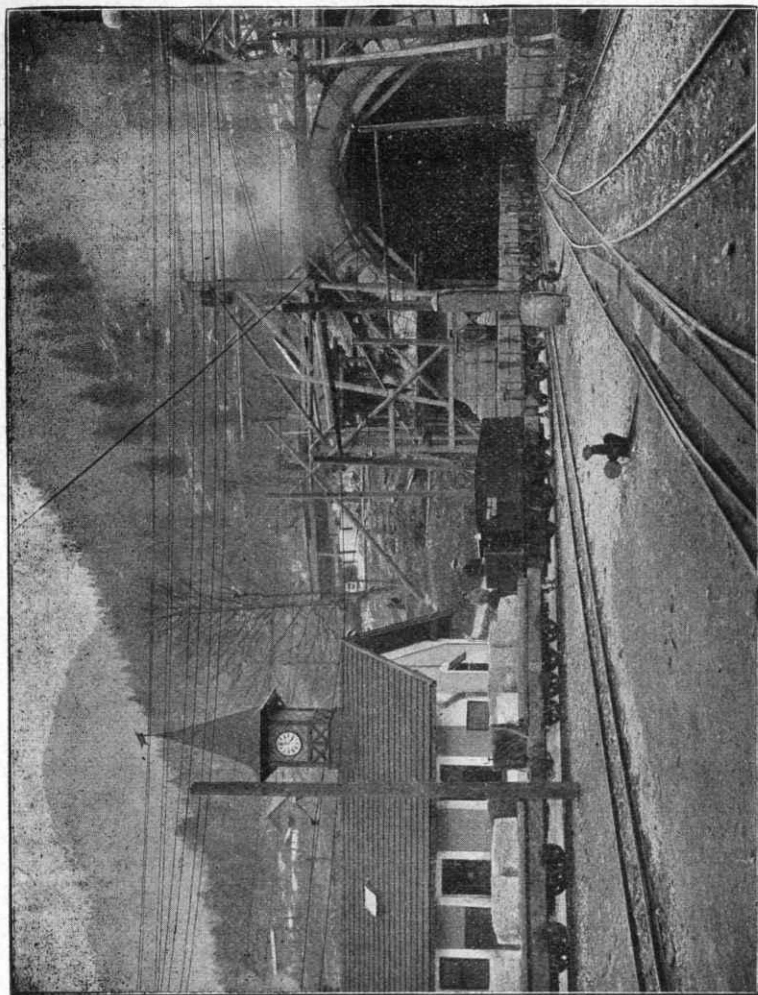
Borszesz-benzin-bányalokomotivok az alagútépítés szolgálatá-

1. sz. rajz. „Spiritus-Benzin-Bányalokomotiv.“ Üzemben a „Wochlein-Vellach“ alagút vágása és építése közben.

ban. A „Motoren-Fabrik Oberursel A. G.“ borszesz-benzin-bányalo-

komotivjai többek között a *Wochein-Vellach*-alagút vájás- és építés-üzemében (l. a becsatolt 1. sz. nézetrajzot), valamint a híres „Karavanken“-alagút építése alkalmával is igen jó szolgálatokat tettek. Az utóbbi építkezés szállítási üzemének adatait, röviden a következőkben foglalhatjuk össze. Huszonnégy óránként két, nyolczórás munkaszakaszban dolgoztak. Munkaszakaszonként mindegyik moz-

2. sz. rajz. „Borsesz-bányalokomotív.“ Üzembn a „Karavanken-alagút“ építése közben.

dony (átlag 9 állott állandó üzembn) 160 t. volt 5–6, építőanyag-gal megrakott vonatot húzott be az alagút munkahelyeire. A nettó megterhelés 27 t, az emelkedés $30/00$, a szállító sebesség 4 km., a szállító távolság 1–2 km. volt. A munkaszakaszonként az alagútból kihúzott 5–6 vonat brutto megterhelése 88 t., netto (törecs) megterhelése pedig 55 t. volt átlagban. Ilyen teljesítés mellett egy-egy

lokomotív munkaszakaszokként 37—40 kg. tüzelő-anyagot fogyaszt, mely 730—750 tömörségű (16 °C) 45°/_o benzínből és 0-795 volum perzentű 55°/_o alkohol keverékéből állott. Ugyanennek a munkának a teljesítésére előbb 150 csillést kellett alkalmazni.

Faslipperek pótlása. Ausztriában a vasutügyi miniszterium behatóan foglalkozik a faslippereknek, vasbetonból készült slipperekkel való pótlásának kérdésével. Az előmunkálatok annyira előrehaladtak, hogy a jövő hónap folyamán, Wien és St.-Pölten között már próbajáratokat fognak végezni az új rendszerű slipperekkel felszerelt próbavonalon. A vasbeton-slippereket a Bruckner & fiai cég (Budapest) szállítja. (U. Ma. 1908. 18. sz.)

Megadott szabadalmak. 42405. I. sz. Székely Mihály műegyetemi hallgató Budapesten. Berendezés csöveknek betonból vagy egyéb képlékeny anyagból való előállítására, XVII|d. oszt. 1907. decz. 31. (Bp. Kzl. 1908. 146. sz.)

Személyi hírek. Kitüntetés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Ő Felsége **Ujlaky József** máramarosszigeti kincstári ügyésznek, saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi szolgálata elismeréséül, a jogügyi tanácsosi címet, 1908. évi június hó 4-i kelettel adományozta. (Bp. Kzl. 1908. 145. sz.)

Kinevezések. A pénzügyminiszter **Dr. Laczkovich Gyula** kincstári alügyész, kincstári ügyésszé a máramarosszigeti kincstári ügyészséghez, **Dr. Jankovich Milán** ügyvédet pedig kincstári alügyésszé nevezte ki a temesvári kincstári ügyészséghez. (V|15. 46416. sz.) — **Simonyi József** ideiglenesen nyugdíjazott sóellenőrt a pénzügyminiszterium a soproni m. kir. sóhivatalhoz nevezte ki. (V|9. 2330. sz.) — **Novák Endre** mázsaesküdt mázsatisztté az aknaszlatinai főbányahivatalhoz (V|11. 137859|907. sz.), **Borbély János** mázsaesküdt a tordai sóbányahivatalhoz (V|9. 31493. sz.) neveztetett ki. (Pü. Kzl. 1908. 16. sz.)

Áthelyezések. A pénzügyminiszterium **Chernek Gyula** aknaszlatinai főbányahivatali mázsatisztet azonos minőségben a szigetkamurai szállító hivatalhoz (V|11., 137859|907. sz.) helyezte át. (Pü. Kzl. 1908. 16. sz.)

Menking Frigyes a rudai bányatársulat bucsúzó igazgatója e hó végén adja át hivatalát **Dr. Buckdrucker Leonhard** bányamérnöknek, mint a bányatársulat új igazgatójának; ő maga Németországban, Braunschweigban fog letelepedni. (Hunyadvármegye. 1908. 26. sz.)

Bleier Gyula, ki eddig a Schlick-féle gyár főtisztviselője volt, képviseleti irodát nyitott s külföldi technikai cégek képviselőtére vállalkozik. (U. Ma. 1908. 18. sz.)

Érdemkeresztek és jutalmak átadása Zólyombrézón. Pobožny Benő m. kir. vasgyári művezetőnek és idb. Schmiedt István m. kir. vasgyári előmunkásnak június hó 18-án az Isteni tisztelet után adták át igen kedves ünnepély keretében a király által adományozott érdemkereszteket. Az ünnepélyt Allender Henrik, kir. főbányatanácsos, gyárfőnök helyett, ki akkor hivatalosan távol volt,

Kézmárszky Kálmán kir. felügyelő, főnök helyettes igen szép szavakkal nyitotta meg. Miután üdvözölte az ünnepeltek, felolvasta a kitüntetésekkel leadott rendeleteket, majd felkérte Lányi Róbert és Hágen Alfréd kir. főmérnök üzemvezetőket, hogy alantasaiknak adják át a sok évi buzgó szolgálatuk elismerését — az érdemkeresztet. Lányi Róbert főmérnök Pobožsny Benőnek a koronás ezüst érdem keresztet, Schmiedt Istvánnak pedig Hágen Alfréd főmérnök az ezüst érdemkeresztet igen szép szavak kíséretében tűzték mellükre. Ezután a f. évi márczius hó 18-án az új Martin aczélműben előfordult szerencsétlenségből kifolyólag a m. kir. vasgyárak központi igazgatósága által engedélyezett jutalmakat adták át é. p. a mentési és élesztési munkáknál különösen kitűnt Holly Péter villamos szerelőnek, Gajdos József aczélműi előmunkásnak és Sztrecsok Ferencz hengerésznek egy-egy 100 koronás aranyat; továbbá Korbacska Ignác művezetőnek, Petrán József villamos szerelőnek, Turcsan Antal és Szmda József munkásoknak egyenkint 60 koronát. Princz Antal, a Schlick-féle vasöntő- és gépgyár r.-t. főszerelője, kinek a mentésben igen nagy része volt, a m. kir. vasgyári hivatal írásban kifejezett köszönetét és elismerését lelkes éljenzés közben vette át. A király, Vajkay Károly központi igazgató, Allender Henrik főbányatanácsos, gyárfőnök, az ünnepeltek és jutalmazottak éltetése után a vasgyári zenekar Hymnusszal zárta be az ünnepélyt. (Zólyomvármegyei Híradó. 1908. 26. sz.)

Új aczélmű. Koburg Ő Fensége vasgyárigazgatósága elhatározta, hogy az uradalom területén, Dobsinán új aczélművet létesít. Az építő munkálatok legközelebb megindulnak. — **Nagy vasipari alapítás.** Hiteles információk nyomán közölhetjük, hogy Ausztria egyik tekintélyes vasgyári vállalata, mely különösen a lemezhanglerés terén igen szép eredményeket tud felmutatni, Magyarországon külön gyártelepet akar létesíteni és erre a célra nagy vízi erővel rendelkező helyet választott ki a felvidéken. Közelebbi adatok a vállalkozás érdekében nem közölhetők. (U. Ma. 1908. 18. sz.)

Zúzóműéges Selmeczbányán. A Sándorzúzóműhöz tartozó ötös számú kincstári zúzó folyó hó 28-án délután öt óra után, valószínűleg a kéményből kipattant szikra következtében tüzet fogott s az egyik szérelőház és a kazán és gépház egyrészének kivételével leégett. A törőházban is nagy kár esett. A tűz tovaterjedésének csak igen nagy erő megfeszítésével lehetett gátat vetni.

Érczlopás. A rendőrség június hó 27-én *Giródtótfaluban* ércztolvajokat fogott el, kik szekereken dús érczeket zsákba dugva és kosarakba rakva szállítottak. A kihallgatások folyamatban vannak s mivel a szálak messze nyulnak, további adatok a vizsgálat érdekében nem közölhetők. (Nb. és V. 1908. 26. sz.)

Dinamitmerénylet. Déváról jelentik: Muszariban egy porosz társaság tulajdonában levő aranybányatelepen dinamitmerényletet követtek el Lager Károly üzemvezető ellen, a ki családjával a társulat igazgatósági épületében lakik. Éjjel egy órakor Lagerék erős robbanásra ébredtek. A nyitva hagyott ablakon át dinamittöltést dobtak be, a mely fölrobbant. Lagerék a harmadik szobában aludtak és így a robbanás nem tett bennük kárt, a szoba butorzata ellenben teljesen tönkrement. A merényletet valószínűleg valamelyik elbocsátott bányász követte el bosszúból. A csendőrség már nyomában van. (Bp. Hl. 1908. 157. sz.)

A Příbrami bányászati főiskola köréből. Hoffmann Adolf főiskolai tanárt a császár az udvari tanácsosi czimmal és jelleggel tüntette ki. — A főiskola tanári kollegiuma: Mayer János cs. k. bányatanácsost, a cs. k. szab. Kais-Ferdinand-Nordbahn vezérigazgatóját Morva-Osztrauban s P o t h J ó z s e f cs. k. főbányatanácsost a gr. Larisch-Mönnich-féle bányaművek nyugalmazott bányaigazgatóját Karvinban, a bányászati tudományok tiszteletbeli doktorává avatta. A határozat legfelsőbb jóváhagyást kapott. (Mitth. d. Vb. d. Brgb. Btrl. 1908. 12. sz.)

Uj gyémántmezők. Windhockból táviratozzák a Budapesti Hirlapnak (1908. 153. sz.), hogy Lüderitzbuch közelében 15 kilométer széles gyémántmezőt fedeztek fel, a mely felerészben a kormány területén, fele részén pedig a német gyarmatügyi társaság területén húzódik végig. — Mattagami és Schagobama között, Torontótól (Kanada) 600 kilométer távolságban igen nagy kiterjedésű, roppantul gazdag uj gyémántmezőt fedeztek fel. A talált gyémántokat, a szakértők, elsőrendű minőségűeknek mondják. (Org. d. Ver. d. Bohrtechniker. 1908. 11. sz.)

A bányamunkások műszakbére Németországban az 1908. év első negyedében. a múlt év hasonló időszakával összehasonlítva, a következőleg alakul (a múlt év első negyedében elért műszakberek zárjelezve vannak; 1 Mark = 1 K. 20 fillér.) A k ö s z é n b á n y á s z a t n á l: a Dortmund főbányahivatali kerületben 4 M. 87 Pf. (4.70), Felső Sziléziában 3 M. 53 Pf. (3.39), Saarbrücken környékén 4 M. 07 Pf. (4.01); a b a r n a s z é n b á n y á s z a t n á l: a Halle főbányakerületben 3 M. 56 Pf. (3.44), a Rajna balpartján fekvő bányákban 3 M. 95 Pf. (3.79); a s ó b á n y á s z a t n á l: a Halle főbányahivatal területén 3 M. 95 Pf. (3.90), a Clausthal főbányahivatal kerületében 4 M. 07 Pf. (4.06); az é r c z b á n y á s z a t n á l: Mansfeld környékén 3 M. 38 Pf. (3.57), a Siegen kerületben 4 M. 16 Pf. (4.33.) [D. Bwks. Ztg. 1908. 142. sz.]

TARTALOMJEGYZÉK.

Bevezető. — *A bányász- és kohász-altisztek országos egyesületének alakuló gyűlése.* — *Szemle:* Gépészet. — Építészet. — *Hírek.*

Lap zárása: 1908. jul. 2. du. 5 óra.

Kiadótulajdonos: LITSCHAUER LAJOS